

Debatteren op basis van (ethische) stromingen in het klimaatdiscours

Katrijn Cierkens en Linde Rapport

**HO
GENT**

Kadering opleiding

Milieu- en duurzaamheidsmanagement

- Bachelor (3 jaar)
 - Bedrijfsmanagement: milieu- en duurzaamheidsmanagement
- Bedrijven, organisaties en overheden sturen naar milieubewust en duurzaam handelen
- Milieucoördinator niveau B
- Keuzetraject (jaar 2, semester 1)
 - Preventie-adviseur niveau II
 - Duurzaamheidscoördinator (i.s.m. CIFAL; erkend certificaat van UNITAR (de vormingsorganisatie van de Verenigde Naties))
 - Erasmus
- Tewerkstelling
 - Verantwoordelijke milieu en/of preventie en/of duurzaamheid binnen een bedrijf of organisatie (ESQ, SHEQ, milieucoördinator, preventie-adviseur,...)
 - Consultancy (milieucoördinator, preventieadviseur, duurzaamheidsadviseur,...)
 - Overheden (omgevingsdienst gemeente, duurzaamheids-/milieudeskundige gemeente/provincie/...)
 - Ngo

Micro degrees duurzaamheid

Duurzaamheidscoördinator

- Specialisatietraject in samenwerking met CIFAL Flanders |UNITAR
- Werken met de SDG's en praktische toolbox om functie duurzaamheidscoach uit te voeren
- Project duurzaamheidscoach
 - Duurzaamheidsstrategie uitwerken samen met bedrijf
- 30 STP
- Minstens 5 jaar werkervaring (+ ASO of TSO-diploma) of 100 ECTS credits behaald in hoger onderwijs

Ecologische duurzaamheid

- Specialisatietraject
- Ecologische verduurzaming organisatie
 - VN en duurzame ontwikkeling; Circulair ondernemen en duurzaam innoveren, Beleid en regelgeving Klimaat en milieu, Energie; Natuur; Ruimtelijke ordening; Duurzaam materialenbeheer en carbon footprint; Mondiale milieuproblematiek; Mobiliteit; Project duurzaamheidsassessment
- Project duurzaamheidsassessment
 - Duurzaamheidsactieplan uitwerken en carbon footprint van een organisatie of bedrijf uitwerken
- 40 STP (34 indien al duurzaamheidscoach gevolgd)
- Minstens 100 ECTS in het hoger onderwijs behaald

Wie zijn wij?

**HO
GENT**

Wie zijn wij?

*Over Katrijn Cierkens & Linde Raport, lectoren in de richting milieu- en duurzaamheidsmanagement
HOGENT*

Met veel passie leiden Katrijn en Linde in de bacheloropleiding en in de micro degrees ecologische duurzaamheid en duurzaamheidscoach, jonge – en minder jonge - studenten op om op professioneel mee te werken aan de verduurzaming van onze maatschappij.

Katrijn is al 10 jaar lector en sinds dit academiejaar is ze ook de curriculumcoördinator van deze boeiende afstudeerrichting. Linde is naast lector ook onderzoeker circulair ondernemen binnen het Research Center for Sustainable Organisations. De rode draad in haar carrière zijn uitdagingen in milieu, afval- en materialenbeheer. Ze werkte voordien bij VVSG en IMOG, bij Profex en Arcadis en als project manager zero waste in het sustainability team van Delhaize.

Een beetje geschiedenis

Bottom-up

- Focusgroep studenten 3ML in AJ1920 en eerste lichting micro degree duurzaamheid
- Studenten vragende partij om
 - in aanraking te komen met verschillende standpunten en de daarbij horende verschillende ethische (en in mindere mate politieke) aspecten, rond het duurzaamheidsdenken
 - om kritisch te leren omgaan met deze standpunten
 - om hun vaardigheden te ontwikkelen wat betreft het verdiepen en nuanceren van hun eigen standpunten en om zelfs mogelijks algemeen aanvaarde visies te in vraag te stellen.

Gevolg

- Onderzoeksrapport i.f.v. SLO van Linde Raport (2020)
 - “Ontwerp van onderwijspraktijk voor de studenten bachelor bedrijfsmanagement, optie milieu- en duurzaamheid aan de HOGENT: De ethische dimensie van klimaatvraagstukken”
 - Veel inspiratie uit werk van Block, Thomas, Van Poeck, Katrien, & Östman, Leif
 - Diverse artikelen over wicked problems in sustainability in education

Belang extra toegenomen

- Greencomp 2022

Area	Competence	Descriptor
Duurzame waarden incorporeren	Duurzaamheid waarderen	To reflect on personal values; identify and explain how values vary among people and over time, while critically evaluating how they align with sustainability values.
	Gelijkheid en rechtvaardigheid ondersteunen	To support equity and justice for current and future generations and learn from previous generations for sustainability
Duurzaamheids-complexiteit omarmen	Systeem denken	To approach a sustainability problem from all sides; to consider time, space and context in order to understand how elements interact within and between systems.
	Kritisch denken	To assess information and arguments*, identify assumptions, challenge the status quo, and reflect on how personal, social and cultural backgrounds influence thinking and conclusions.
Duurzame toekomst voorstellen	Toekomstdenken	To envision alternative sustainable futures by imagining and developing alternative scenarios and identifying the steps needed to achieve a preferred sustainable future
	Aanpassingsvermogen	To manage transitions and challenges in complex sustainability situations and make decisions related to the future in the face of uncertainty, ambiguity and risk. **
Actie ondernemen voor duurzaamheid	Politiek actievermogen	To navigate the political system, identify political responsibility and accountability for unsustainable behaviour, and demand effective policies for sustainability.
	collectief actievermogen	To act for change in collaboration with others.
	individueel actievermogen	To identify own potential for sustainability and to actively contribute to improving prospects for the community and the planet

Organisatie klimaatdebat

- Organisatie van een klimaatdebat (2022, 2023)
 - In OLOD Mondiale milieuproblematiek
 - Eerstejaars milieu- en duurzaamheidsmanagement
 - On-campus studenten micro degree ecologische duurzaamheid
 - Afstandsonderwijsstudenten micro degree ecologische duurzaamheid (klankbord)

Kunnen onze studenten wel debatteren?

Hoe studenten verschillende ethische stromingen leren kennen?

Hoe diverse meningen / standpunten onderbouwd aan bod laten komen?

Hoe doel bereiken in beperkte tijd (3-tal lesuren) en beperkte ondersteuning

Hoe vermijden dat het "inhoudsloze" debatten worden en er meer op de man gespeeld wordt dan op de inhoud?

**HO
GENT**

Werking klimaatdebat

Is technologie het antwoord of moeten we ons volledig anders organiseren en een mentaliteitswijziging ondergaan? En hoe gaat dat praktisch in zijn werk?

Kan ik wel mee met mijn vrienden naar Spanje vliegen tijdens het intersemestriële verlof als student ML?

Eet jij vlees? Dat is toch helemaal niet milieuvriendelijk... en gij zijt zo een groene...

KLIMAATDEBAT

Dinsdag 16 mei – AVOND

Studenten 1ML en MD on campus

2 parallele sessies – 2 moderatoren

Voorbereid, maar alert, to-the-point, vanuit verschillende ethische stromingen onderbouwd

Wie wint?

Kruisbestuiving tussen alle studenten ML

Verplichte voorbereiding

Hoe debatteer ik – vrijdag 21 april

**HO
GENT**

Verloop

1. Kennisgave debat (april)
2. Workshop debatteren (april)
3. Inhoudelijke info klimaatdebat (stellingen, ethische stromingen, praktische organisatie)
4. Groepsindeling en keuze stelling
5. Studenten bereiden zich inhoudelijk voor
6. Toewijzing pro/contra stelling door lector o.b.v. voorbereiding
7. Oefensessie met klankbordgroep (micro degrees) (mei)
8. Finaliseren voorbereiding door studenten
9. Klimaatdebat (eind mei)
10. Evaluatie debat door lector o.b.v. voorbereiding

Verloop

1. Kennisgave debat (april)
2. **Workshop debatteren (april)**
3. Inhoudelijke info klimaatdebat (stellingen, ethische stromingen, praktische organisatie)
4. Groepsindeling en keuze stelling
5. Studenten bereiden zich inhoudelijk voor
6. Toewijzing pro/contra stelling door lector o.b.v. voorbereiding
7. Oefensessie met klankbordgroep (micro degrees) (mei)
8. Finaliseren voorbereiding door studenten
9. Klimaatdebat (eind mei)
10. Evaluatie debat door lector o.b.v. voorbereiding

2. Workshop debatteren

- Durf je standpunt te uiten en te verdedigen
- SEXI-structuur om argument op te bouwen
 - State
 - Wat is je argument
 - Explain
 - Waarom is de bewering waar?
 - Wat is de impact ervan?
 - Waarom is dat belangrijk?
 - Illustrate

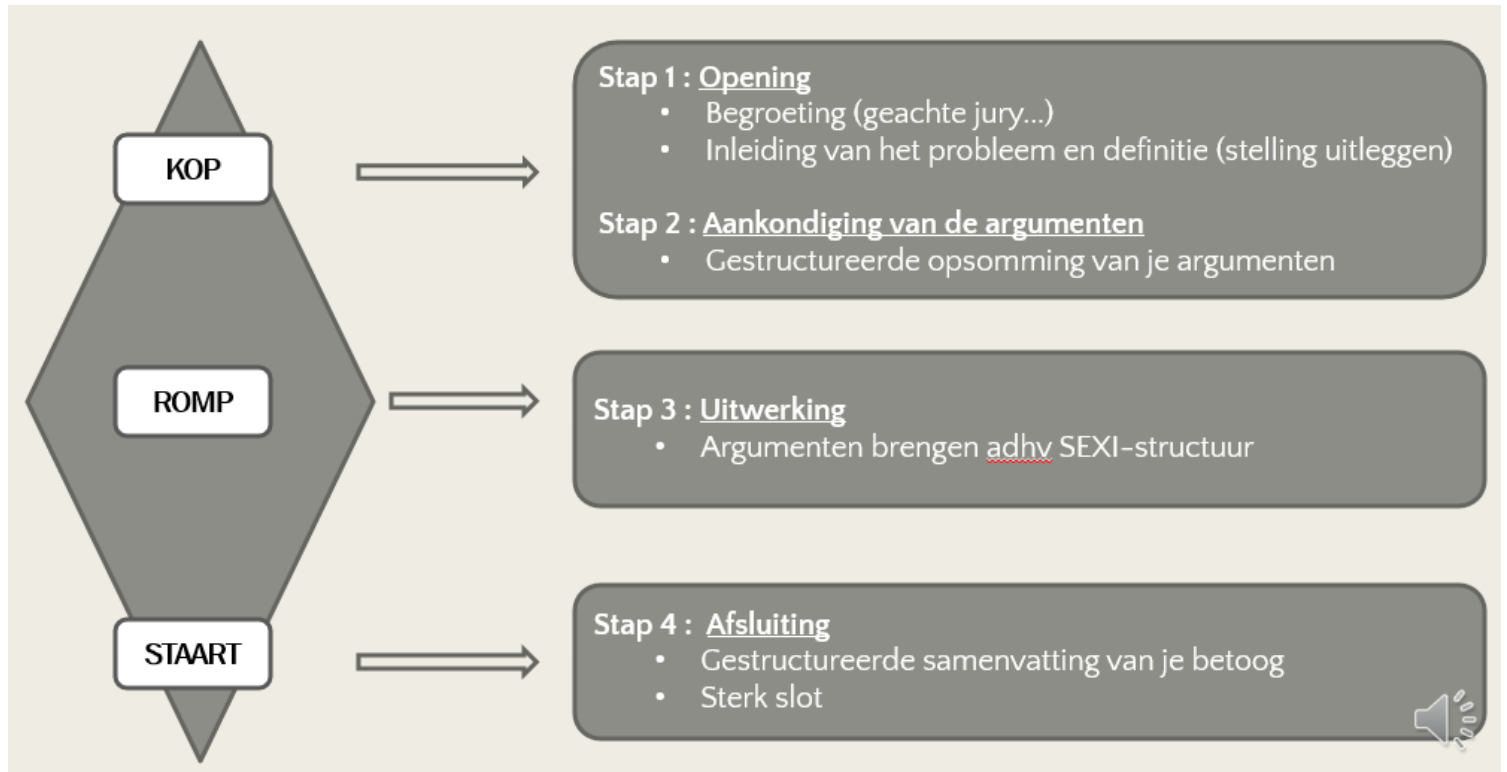
RETORIX

DEBATE & PUBLIC SPEAKING

**WORKSHOP
DEBATTEREN**

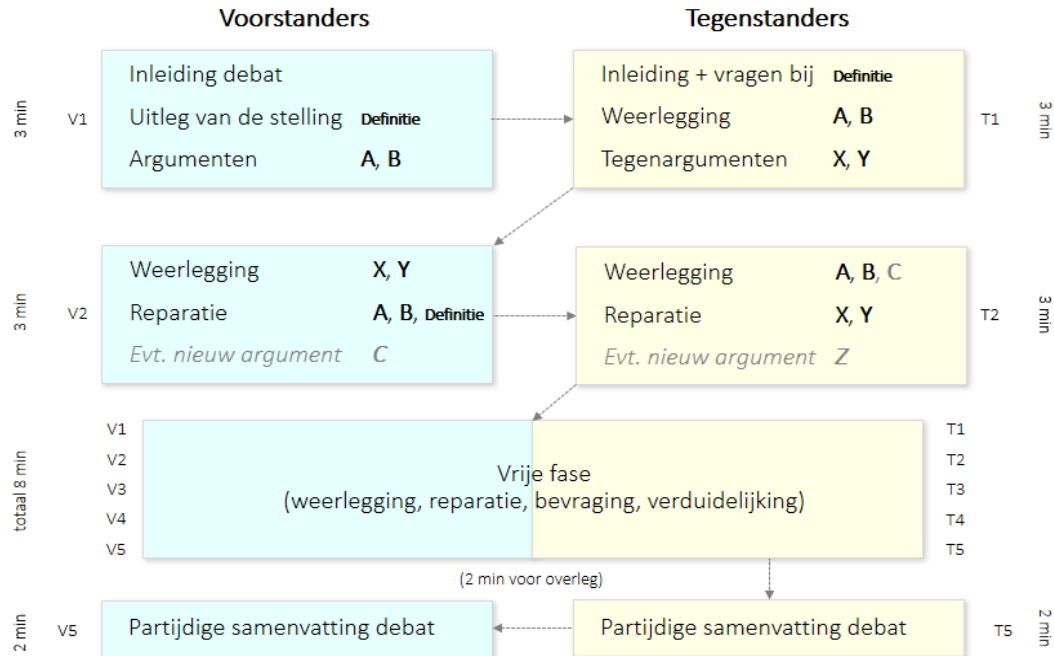
2. Workshop debatteren

– Structuur van een speech

2. Workshop debatteren

– Structuur van het debat (Australisch parlementair debat)

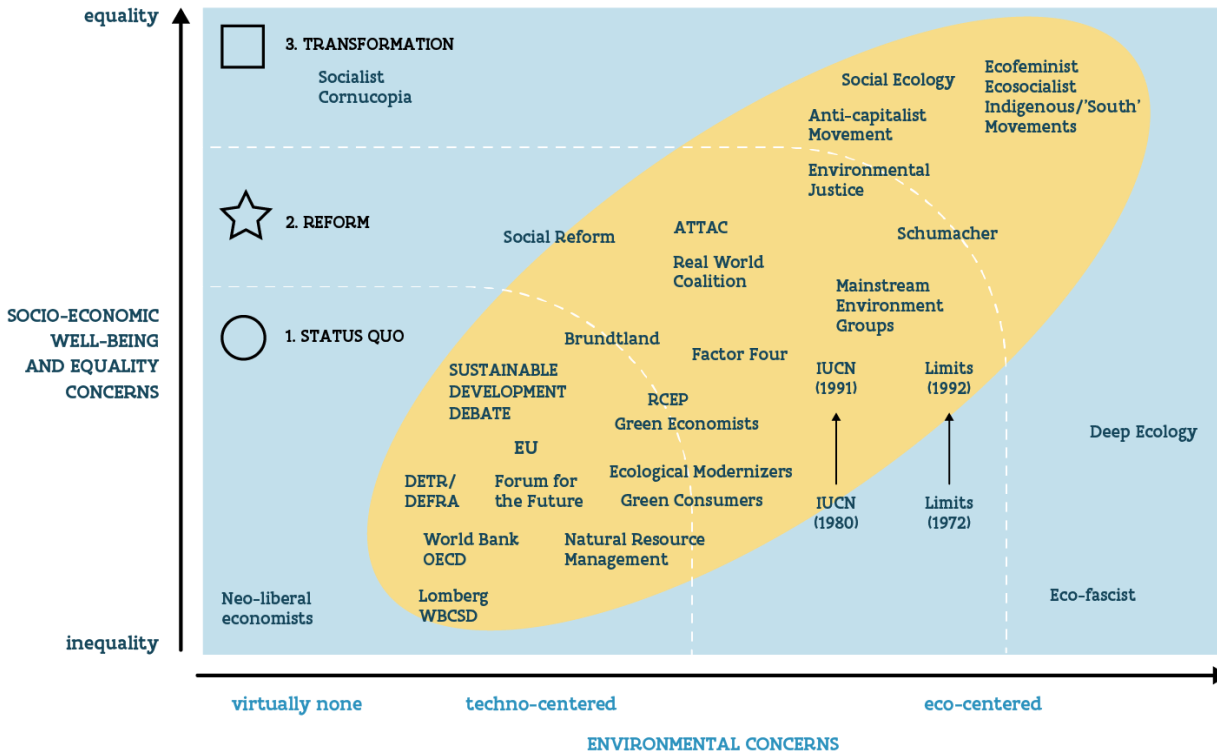
Verloop

1. Kennisgave debat (april)
2. Workshop debatteren (april)
3. **Inhoudelijke info klimaatdebat (stellingen, ethische stromingen, praktische organisatie)**
4. Groepsindeling en keuze stelling
5. Studenten bereiden zich inhoudelijk voor
6. Toewijzing pro/contra stelling door lector o.b.v. voorbereiding
7. Oefensessie met klankbordgroep (micro degrees) (mei)
8. Finaliseren voorbereiding door studenten
9. Klimaatdebat (eind mei)
10. Evaluatie debat door lector o.b.v. voorbereiding

3. Inhoudelijke kennisgave: 4 stellingen

1. Vluchten onder de 1000 km zouden verboden moeten worden
2. Er moet een milieutaks op vlees komen
3. Individuele acties helpen niet tegen klimaatsverandering
4. Economische groei is hét middel tegen klimaatsverandering

3. Inhoudelijke kennisgave: 4 stromingen

Een waaier aan denkkaders
1.3.1. Diverse stromingen en interpretaties*

- **Status quo** (zwakke duurzaamheid)
- **Hervormingsgericht** (strategische duurzaamheid)
- **Transformatief** (sterke duurzaamheid)

*<https://www.lesgevenvooreenoverduurzaamheid.be/>

3. Inhoudelijke kennisgave: 4 stromingen

1. Ecomodernisme
2. De overheid draagt de verantwoordelijkheid
3. Individuele verantwoordelijkheid van de mens
4. Systeemverandering

Eigendom/vrijheid – schade – mensenrechten – collectief welzijn – deugdethiek - zorgethiek

3. Inhoudelijke kennisgave: 4 stromingen

- Stromingen
 - Korte samenvatting/aandachtspunten
 - Een of enkele quotes van milieufilosofen, ethici,...
 - +/- 1 pagina tekst per stroming
 - Relevante bronnen

3. Inhoudelijke kennisgave: 4 stromingen

- Voorbeeld: Ecomodernisme

Omdat zij denken dat de economie volledig duurzaam kan zijn, zien zij economische groei niet als een probleem, maar als positief voor een verdere verhoging van de welvaart. Volgens de ecomodernisten hoeven er dan ook geen consumptiebeperingen te worden opgelegd aan de mens of het bedrijfsleven om duurzaamheid te bereiken. Zij willen niet rekenen op gedragsvoorschriften of morele oproepen tot soberheid om het milieu te beschermen, maar zien meer potentie in de toepassing van wetenschap en technologie om productie en consumptie zo schoon mogelijk te maken.

3. Inhoudelijke kennisgave: 4 stromingen

- Voorbeeld: de overheid draagt de verantwoordelijkheid

Patrick Loobuyck (Moraalfilosoof UAntwerpen en UGent): *“Om tot oplossingen te komen moet vooral ingezet worden op politieke structuren die rechtvaardig in elkaar zitten. Maak regels, geef incentives, voer (belasting)beleid, creëer een markt – maar verwacht niet dat iedereen zomaar uit morele overtuiging vanzelf meer ecologisch gaat leven. Dat is niet realistisch. Enkelen zullen dat doen, maar die vormen samen slechts de spreekwoordelijke druppel op de hete plaat. We moeten het individu beschermen tegen een morele burnout: Als je nu in je bed ligt, kan je niet slapen, want je hebt ontzettend veel dingen niet gedaan die je wel had kunnen doen. Als je dit doordenkt, kom je op zo'n zware ethische druk op het individu, dat is niet wenselijk.”*

3. Inhoudelijke kennisgave: 4 stromingen

- Voorbeeld: Individuele verantwoordelijkheid van de mens

Wouter Peeters (moraalfilosoof, University of Birmingham): *“Het culpabiliseren van mensen wordt in de literatuur rond de aanpak van de klimaatproblematiek niet aangetoond als een effectief middel. Gedragsveranderingen zijn niet enkel een verhaal van inspanningen en opofferingen: de ervaring van mensen dat ze zelf een klein steentje kunnen bijdragen tot de oplossing van het klimaatprobleem, wekt positieve emoties op en kunnen het individueel welzijn verhogen. Ik vertrouw ook de politiek niet om een rechtvaardige basisstructuur op te richten.”*

3. Inhoudelijke kennisgeving: 4 stromingen

- Voorbeeld: Systeemverandering

Het is problematisch dat het individu wordt voorgesteld als sleutelfiguur om voor de oplossing te zorgen. We staan als maatschappij voor de grote uitdaging om onze manier van produceren (gedrag, technologie, structuren,...) en consumeren (attitude, sociale normen,...) volledig om te schakelen. Het is én een top-down én een bottom-up proces. De druk moet vanuit de burger komen.

Dirk Holemans (coördinator van Oikos, de denktank voor sociaal-ecologische verandering): *“Het beeld van de nieuwe economie: nabij, afvalarm en rijk aan waarde. Niet louter financieel maar bovenal ecologisch en sociaal. Voor de omslag naar een duurzame samenleving is helemaal geen inperking van het sociale leven nodig, integendeel. Als we allemaal uit ons kot komen en samen werk maken van duurzame levensstijlen, kan dat in samenhang met de juiste beleidsmaatregelen straffe resultaten opleveren. Die omslag moeten we met heel de samenleving maken, en dat is geen sinecure. Het vergt openheid en veranderingsbereidheid van alle groepen. Een nieuw Sociaal-Ecologisch Pact kan ervoor zorgen dat we opnieuw met verenigde krachten de uitdagingen aangaan.”*

3. Inhoudelijke kennisgeving: verwachte voorbereiding

STELLING:		
VERKENNENDE FASE		
Stroming	PRO	CONTRA
De overheid draagt de verantwoordelijkheid	<p>FASE 1 // noteer hier argumenten die vanuit deze stroming komen en pro de stelling zijn</p> <p>// zorg dat je bron (indien geraadpleegd) ook goed duidelijk meegegeven is, zodat andere studenten deze ook kunnen doornemen</p> <p>FASE 2 Bedenk hoe de tegenstander deze argumenten zouden kunnen weerleggen</p> <p>FASE 3 Zet hier alvast mogelijke tegenargumenten die je zou kunnen antwoorden op de tegenstander</p>	<p>FASE 1 // noteer hier argumenten die vanuit deze stroming komen en contra de stelling zijn</p> <p>// zorg dat je bron (indien geraadpleegd) ook goed duidelijk meegegeven is, zodat andere studenten deze ook kunnen doornemen</p> <p>FASE 2 Bedenk hoe de tegenstander deze argumenten zouden kunnen weerleggen</p> <p>FASE 3 Zet hier alvast mogelijke tegenargumenten die je zou kunnen antwoorden op de tegenstander</p>

Systeemverandering	...	
Individuele verantwoordelijkheid van de mens	...	
Ecomodernisme	...	
Andere relevante argumenten	<p>FASE 1 // Noteer hier nog andere argumenten die jullie belangrijk vinden, maar niet echt passen bij een van bovenstaande stromingen.</p>	
SAMENVATTINGSFASE: Belangrijkste argumenten voor jullie visie (PRO/CONTRA)		
<p>Geef hier een kort overzicht van de 2 belangrijkste argumenten waarom je pro of contra (afhankelijk van wat je toegewezen wordt als groep) bent.</p> <p>Heb je voldoende materie om dit standpunt te onderbouwen? Om op tegenargumenten te gaan reageren? Zonee: vul nog aan/</p>		

Verloop

1. Kennisgave debat (april)
2. Workshop debatteren (april)
3. Inhoudelijke info klimaatdebat (stellingen, ethische stromingen, praktische organisatie)
4. **Groepsindeling en keuze stelling**
5. **Studenten bereiden zich inhoudelijk voor en dienen in**
6. **Toewijzing pro/contra stelling door lector o.b.v. voorbereiding**
7. Oefensessie met klankbordgroep (micro degrees) (mei)
8. Finaliseren voorbereiding door studenten
9. Klimaatdebat (eind mei)
10. Evaluatie debat door lector o.b.v. voorbereiding

Verloop

1. Kennisgave debat (april)
2. Workshop debatteren (april)
3. Inhoudelijke info klimaatdebat (stellingen, ethische stromingen, praktische organisatie)
4. Groepsindeling en keuze stelling
5. Studenten bereiden zich inhoudelijk voor en dienen in
6. Toewijzing pro/contra stelling door lector o.b.v. voorbereiding
7. **Oefensessie met klankbordgroep (micro degrees) (mei)**
8. Finaliseren voorbereiding door studenten
9. Klimaatdebat (eind mei)
10. Evaluatie debat door lector o.b.v. voorbereiding

7. Oefensessie klankbordgroep

- Groep Studenten: on campus – argument 1
- Groep Micro degree: de 3 studenten kijken of ze tegenargumenten voorbereid hebben op dit argument en brengen die aan
- Groep studenten: evalueert of de tegenargumenten reeds opgenomen zijn in hun tabel en bekijken hoe ze daarop zouden reageren. Indien mogelijk vullen de micro degree studenten aan.
- Groep studenten: on campus – argument 2
- Groep Micro degree: de 3 studenten kijken of ze tegenargumenten voorbereid hebben op dit argument en brengen die aan
- Groep studenten: evalueert of de tegenargumenten reeds opgenomen zijn in hun tabel en bekijken hoe ze daarop zouden reageren. Indien mogelijk vullen de micro degree studenten aan.
- Indien er nog tijd en ruimte is:
 - o Micro degree student 1/2/3 – geeft belangrijkste argument dat hij/zij had als tegenpartij
 - o De studenten bekijken samen of deze bij de studenten on campus in de matrix zitten en afdoende afgedekt zijn.

Verloop

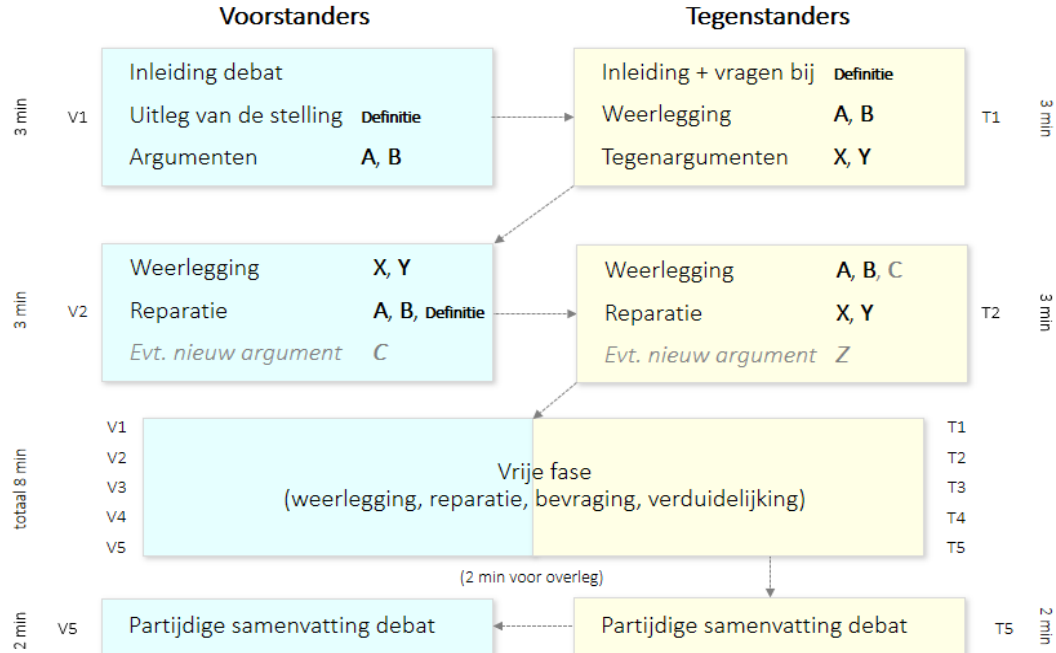
1. Kennisgave debat (april)
2. Workshop debatteren (april)
3. Inhoudelijke info klimaatdebat (stellingen, ethische stromingen, praktische organisatie)
4. Groepsindeling en keuze stelling
5. Studenten bereiden zich inhoudelijk voor en dienen in
6. Toewijzing pro/contra stelling door lector o.b.v. voorbereiding
7. Oefensessie met klankbordgroep (micro degrees) (mei)
8. Finaliseren voorbereiding door studenten
9. **Klimaatdebat (eind mei)**
10. Evaluatie debat door lector o.b.v. voorbereiding

9. Klimaatdebat

- Avond, 2 parallele sessies
 - 1 sessie, 2 debatten
 - vluchten&economische groei of vlees&individuele acties
 - Iedereen 1 keer debatteerder en 1 keer publiek
 - Gemodereerd door lector (filosoof, jurist,...)
 - Geen formele jury
 - Wel vooraf mening publiek (pro/contra/geen mening) en achteraf ook opgevraagd
 - Discussie met publiek o.l.v. moderator met publiek over inhoud debat en visie studenten

In de praktijk...

[Video V1](#)

[Video T1](#)

[Video Vrije Fase](#)

[Video V5](#)

Verloop

1. Kennisgave debat (april)
2. Workshop debatteren (april)
3. Inhoudelijke info klimaatdebat (stellingen, ethische stromingen, praktische organisatie)
4. Groepsindeling en keuze stelling
5. Studenten bereiden zich inhoudelijk voor en dienen in
6. Toewijzing pro/contra stelling door lector o.b.v. voorbereiding
7. Oefensessie met klankbordgroep (micro degrees) (mei)
8. Finaliseren voorbereiding door studenten
9. Klimaatdebat (eind mei)
10. **Evaluatie debat door lector o.b.v. voorbereiding**

10. Evaluatie o.b.v. voorbereiding

	Afwezig of totaal onvoldoende	Onvoldoende	Voldoende	Goed	Zeer goed
Duurzame waarden incorporeren					
Duurzaamheidscomplexiteit omarmen					
Duurzame toekomst voorstellen					
Actie ondernemen voor duurzaamheid					

Richtwaarden

- Afwezig/totaal onvoldoende: <8/20
- Onvoldoende 8-9/20
- Voldoende 10-13/20
- Goed 14-15-16/20
- Zeer goed 17-18-19/20

Daarnaast wordt ook gekeken of het debat *grondig voorbereid* was.

	Afwezig of totaal onvoldoende	Onvoldoende	Voldoende	Goed	Zeer goed
Studenten hebben voor de meeste stromingen argumenten en tegenargumenten uitgewerkt					
Studenten hebben externe bronnen geraadpleegd en gerapporteerd					

Bijsturing individueel indien nodig (regels)

Workshop seminarie klimaateducatie

Wat is de beste manier om de studenten kennis te laten maken met de verschillende ethische stromingen?

Zijn er stromingen die je mist?

Hoe vermijden we dat studenten verloren lopen in details of blijven vasthouden aan details?

Nieuwe stellingen die kunnen leiden tot een goed klimaatdebat

Hoe integreren we de beschikbaarheid van AI in het klimaatdebat?

Laad relevante bevindingen op in volgende padlet

<https://padlet.com/katrijncierkens/seminarie-klimaateducatie-klimaatdebat-wbxziupevkhp5pi0>

Seminarie klimaateducatie - klimaatdebat

Wat is de beste manier om de studenten kennis te laten maken met de verschillende ethische stromingen?

Hoe vermijden we dat studenten verloren lopen in details of blijven vasthouden aan details?

Nieuwe stellingen die kunnen leiden tot een goed klimaatdebat

Hoe integreren we de beschikbaarheid van AI in het klimaatdebat?

Andere tips

Voeg hier je mailadres toe indien je graag pdf van eindresultaten ontvangt

Inspiratie – kennismaking ethische stromingen

- Zijn het de goede ethische stromingen of zie je andere?
- Gekend beeldmateriaal?
- Betere artikelen (beknopt)
- Simpeler verwoorden of mis je dan nuance?
- Andere aanpak?

<https://padlet.com/katrijncierkens/seminarie-klimaateducatie-klimaatdebat-wbxziupevkhp5pi0>

**HO
GENT**

Simpelere bewoording? ChatGPT

1. Individuele Verantwoordelijkheid:

- Deze stroming benadrukt de rol van individuen in het aanpakken van klimaatverandering. Het idee is dat burgers, consumenten en bedrijven hun gedrag moeten veranderen en duurzame keuzes moeten maken. Dit kan op meer betrekking hebben op energieverbruik verminderen, recyclen, duurzame producten kopen en het aannemen van groenere levensstijlen. Voorstander individuele verantwoordelijkheid geloven dat het cumulatieve effect van veel positieve acties een aanzienlijke impact kan hebben op het verminderen van ecologische voetafdruk.

2. Overheid als Verantwoordelijke:

- Deze stroming plaatst de primaire verantwoordelijkheid bij de overheid, zowel op nationaal als internationaal niveau. Overheden worden gezien als de instanties die beleid moeten formuleren, wetten moeten aannemen en handhaving moeten waarborgen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Dit omvat het stimuleren van duurzame praktijken, het vaststellen van emissienormen en het investeren in groene technologieën. Vaak wordt er ook gepleit voor internationale samenwerking om mondiale uitdagingen aan te pakken.

3. Systeemverandering:

- De stroming van systeemverandering gaat verder dan individuele gedragsveranderingen en overheidshandelen. Het bepleit structurele veranderingen in de manier waarop samenlevingen functioneren, met inbegrip van economische systemen, politieke structuren en sociale normen. Systeemverandering omvat bijvoorbeeld het herzien van het gebruik van fossiele brandstoffen, het transformeren van de voedselproductie en consumptie, en het bevorderen van een meer duurzaam economisch model. Het idee is dat dergelijke diepgaande veranderingen nodig zijn om de worteloorzaken van klimaatverandering aan te pakken.

4. Ecomodernisme:

- Het ecomodernisme is een stroming die gelooft dat moderne technologie en innovatie kunnen worden ingezet om zowel menselijke welvaart als milieubehoud te bevorderen. Ecomodernisten pleiten voor het gebruik van geavanceerde technologieën, zoals kernenergie en genetische modificatie, om de menselijke impact op het milieu te verminderen. Ze geloven dat menselijke vooruitgang en ecologische duurzaamheid niet noodzakelijk tegenstrijdig hoeven te zijn, maar eerder samen kunnen gaan als we slimme technologieën benutten.

Inspiratie – vermijden vastlopen in details

- Voorbereiding of geen voorbereiding?
- Zijn feitelijke details (bv. cijfers) relevant in de discussie of niet?

<https://padlet.com/katrijncierkens/seminarie-klimaateducatie-klimaatdebat-wbxziupevkhp5pi0>

**HO
GENT**

Hoe aanpak aanpassen aan de beschikbaarheid van AI?

- Heeft debatvorm nog zin?
- Moet het meer over bronnenonderzoek gaan of niet?
- Opportuniteiten AI?
- Risico's of valkuilen en hoe opvangen?

<https://padlet.com/katrijncierkens/seminarie-klimaateducatie-klimaatdebat-wbxziupevkhp5pi0>

**HO
GENT**

Voorbeelden van vragen en antwoorden gesteld aan chatgpt – verbod langeafstandsvluchten

- <https://chat.openai.com/share/e48007ee-4a8d-49b9-9643-28ab3d3fdc86>

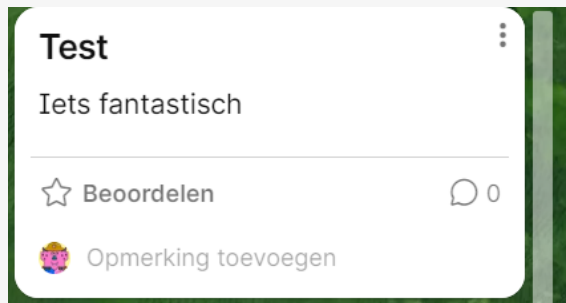

Workshop seminarie klimaateducatie

PLENAIRE TERUGKOPPELING

**HO
GENT**

Geef een score aan de ideeën van de andere groepen

<https://padlet.com/katrijncierkens/seminarie-klimaateducatie-klimaatdebat-wbxziupevkhp5pi0>

**HO
GENT**

Bedankt!

Katrijn.cierkens@hogent.be

Linde.Raport@hogent.be

HO
GENT